

เรื่อง ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗ หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายชลน่าน ศรีแก้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะ รวม ๕๔ คน เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ร้อง) ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายศักดิ์สยาม ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกร้อง) สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗ เนื่องจากก่อนที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ถูกร้องจดทะเบียนโอนสิทธิเงินลงทุนในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น จำนวน ๑๑๙,๔๙๙,๐๐๐ บาท ให้แก่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ โดยมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาลวงหรือนิติกรรมอำพราง เช่น การโอนสิทธิเงินลงทุนซึ่งเป็นกิจการภายในครอบครัวของผู้ถูกร้องให้แก่บุคคลซึ่งมิใช่เครือญาติ การทำสัญญาโอนสิทธิเงินลงทุนในราคาพาร์ (ต้นทุน) ขัดกับมูลค่าสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนโดยไม่พบหลักฐานการโอนเงินชำระค่าสิทธิเงินลงทุน การที่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ มีรายได้จากการเป็นลูกจ้างพนักงานบริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด โดยมีผู้ถูกร้องเป็นกรรมการบริษัท เฉลี่ยเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท แต่กล่าวอ้างว่านำเงินส่วนตัวให้บริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด กู้ยืมหลายครั้งโดยไม่มีการทำสัญญาและไม่มีดอกเบีย รวมเป็นจำนวนเงินกว่า ๒๔๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท อีกทั้งบริจาคมเงินและประโยชน์อื่นใดให้แก่พรรคภูมิใจไทย ทั้งในนามห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น และในนามส่วนตัวรวมเป็นเงิน ๑๓,๕๖๗,๐๐๐ บาท การที่ผู้ถูกร้องยังคงเป็นที่ปรึกษาของห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น และยินยอมให้นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ รวมทั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ใช้สถานที่พักอาศัยของตนในการประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง และการที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ได้รับการว่าจ้างจากกระทรวงคมนาคม จำนวนหลายโครงการในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ จากพฤติการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าผู้ถูกร้องยังคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น อย่างแท้จริง เป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๑) อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗

ผู้ร้องส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗ และพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๑)

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๔ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัย และเป็นกรณีปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง และหากให้ผู้ถูกร้องยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดิน จึงสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๖ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

๓. การชี้แจงของคู่กรณีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบสรุปว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นหุ้นส่วนหรือหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น เนื่องจากผู้ถูกร้องออกจากการเป็นหุ้นส่วนหรือหุ้นส่วนผู้จัดการ ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยผู้ถูกร้องขายสิทธิเงินลงทุนให้แก่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ และนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ ใช้เงินลงทุนจากบัญชีส่วนตัวมาชำระเงินค่าสิทธิเงินลงทุนดังกล่าวด้วยวิธีการโอนเงิน ผ่านธนาคารไปยังบัญชีส่วนตัวของผู้ถูกร้องจำนวน ๓ งวด รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑๑๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบกับนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ เป็นผู้บริหารกิจการในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ด้วยตนเอง ผู้ถูกร้องไม่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการในห้างหุ้นส่วนดังกล่าว

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคำชี้แจงพร้อมทั้งจัดส่งสำเนาเอกสารหลักฐานยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้มีการไต่สวนพยานบุคคล จำนวน ๘ ปาก รวมทั้งให้คู่กรณียื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี

๔. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ และตั้งแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ก่อนที่ผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งดังกล่าว ผู้ถูกร้องเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบ และเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น และเป็นกรรมการในบริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด ผู้ถูกร้องมีความประสงค์ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงตกลงที่จะโอนสิทธิเงินลงทุนในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ให้แก่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ

โดยนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ โอนเงินชำระค่าสิทธิเงินลงทุนให้แก่ผู้ถูกร้องรวม ๓ งวด รวมทั้งสิ้น ๑๑๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท และมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงห้างหุ้นส่วนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ แต่จากพยานหลักฐานบัญชีธนาคารของนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ พบว่าเงินที่นำมาชำระค่าสิทธิเงินลงทุนมีแหล่งที่มาจากบริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด ในขณะที่ผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริษัท และจากห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ในขณะที่ผู้ถูกร้องยังคงดำรงตำแหน่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ แม้พยานจะชี้แจงพร้อมยื่นเอกสารหลักฐานประกอบว่าเงินดังกล่าวเป็นเงินที่มาจากกรณีที่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ ให้กู้ยืมเงินและสำรองจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แก่บริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น แต่คำชี้แจงและพยานหลักฐานดังกล่าวมีลักษณะไม่น่าเชื่อถือ เป็นเพียงการกล่าวอ้างเพื่อให้เจือสมกับพยานหลักฐานของสถาบันทางการเงินต่าง ๆ ที่ปรากฏความสัมพันธ์ของเส้นทางการเงินระหว่างผู้ถูกร้อง นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ บริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น นอกจากนี้ แม้เงินที่นำมาชำระค่าสิทธิเงินลงทุนมิได้โอนมาจากบัญชีธนาคารของผู้ถูกร้องโดยตรง แต่ก็มาจากบัญชีธนาคารของนิติบุคคลที่อยู่ในอำนาจของผู้ถูกร้อง ประกอบกับมูลค่าทรัพย์สินและรายได้ของนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ และครอบครัว มีจำนวนไม่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวอ้าง รวมถึงไม่ปรากฏพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่านายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ ประกอบธุรกิจกับบริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น จึงไม่อาจรับฟังได้ว่านายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ เป็นผู้ที่มีความสามารถเพียงพอในการชำระค่าสิทธิเงินลงทุนให้แก่ผู้ถูกร้อง เงินที่นายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ นำมาชำระค่าสิทธิเงินลงทุนให้แก่ผู้ถูกร้องเป็นเงินของผู้ถูกร้อง

นอกจากนี้ ยังพบข้อพิรุธอีกหลายประการ ได้แก่ ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ของห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น กับบ้านพักอาศัยของผู้ถูกร้องตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันและอยู่ในที่ดินของบริษัท ศิลาชัย บุรีรัมย์ (๑๙๙๑) จำกัด เอกสารใบวางบิลไม่น่าเชื่อถือ และปรากฏใบเสร็จรับเงินค่าน้ำมันที่ระบุเลขทะเบียนรถยนต์ของผู้ถูกร้องในช่วงเวลาภายหลังที่ผู้ถูกร้องโอนสิทธิเงินลงทุนแล้ว อีกทั้งนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ และห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ กับพรรคภูมิใจไทย แต่กลับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้พรรคภูมิใจไทยในภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องโอนสิทธิเงินลงทุนแล้ว ซึ่งในขณะนั้นผู้ถูกร้องมีตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรค

ดังนั้น จากข้อพิรุธประกอบกับพฤติการณ์แวดล้อมทั้งปวงแห่งคดี จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจึงยังคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น โดยมีนายศุภวัฒน์ เกษมสุทธิ เป็นผู้ครอบครองหุ้นของห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น และดูแลห้างหุ้นส่วนจำกัด บุรีเจริญคอนสตรัคชั่น แทนผู้ถูกร้อง เป็นการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ซึ่งเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

๕. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง คือ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๖

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวรวิทย์ กังศศิเทียม นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายปัญญา อุดชาชน นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายจิรนิติ หะวานนท์ นายนภดล เทพพิทักษ์ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ และนายอุดม รัฐอมฤต

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๑ ตอนที่ ๗ ก วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายธีรณัย เทียมทอง
นายเถกิงเกียรติ จันทร์พูล
นายชัยธร หัตถกรรม ผอ.กค. ๑๑
นางสาวไพบรียา ทศนสกุล ผอ.สค. ๔

ย่อโดย นายธีรณัย เทียมทอง
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ ผู้ทรงคุณวุฒิฯ
รท. รอง ลศร. ตรวจ
นายสุทธิรักษ์ ทรงศิริโล ลศร. ตรวจ